

PRESS KIT

Je možné nájsť domov v najsevernejšom meste sveta?

NÁVŠTEVNÍCI

film Veroniky Liškovej

v kinách od 11. mája 2023

CINÉMOTIF FILMS, TEN THOUSAND IMAGES, PETER KEREKES a ČESKÁ TELEVIZE
 hudba JANA WINDEREN, JONATÁN PASTIŘČÁK zvuk JAKUB JURÁSEK strih MAREK ŠULÍK kamera VOJTĚCH VANČURA
 kreatívna producentka ČT VĚRA KRINCVAJOVÁ koproducenti JOHANNA DOROTHEA RAITA, METTE CHENG MUNTHE-KAAS, PETER KEREKES, ANNA MACH RUMANOVÁ
 producentky KRISTÝNA MICHÁLEK KVĚTOVÁ, MARTINA NETIKOVÁ scenár a réžia VERONIKA LIŠKOVÁ

PETER KEREKES

s podporou

world sales

TOPIA

S I T A

WEBNOVINY

Multikultura

CITYLIFE.SK

Kinema

KINEČKO

DOBROBUHA

NÁVŠTEVNÍCI

dokumentárny film Veroniky Liškovej

2022, 83 minút, Česká republika, Nórsko, Slovensko

réžia a scenár Veronika Lišková

kamera Vojtěch Vančura

strih Marek Šulík

zvuk Jakub Jurásek

hudba Jana Winderen, Jonatán Pastirčák

produkcia Cinémotif Films - Kristýna Michálek Květová, Martina Netíková

koproducenti Peter Kerekes (SK), Česká televize (CZ), Ten Thousand Images (NO)

realizáciu filmu finančne podporili Audiovizuálny fond, Státní fond kinematografie, Norwegian Film Institute, Fritt Ord Foundation, Bergensen Foundation, Viken Filmsenter

distribúcia Slovensko Filmtopia, Silvia Učňová Kapustová / silvia@filmtopia.sk / www.filmtopia.sk

premiéra II. máj 2023

ANOTÁCIA

ANOTÁCIA

Mladá antropologička Zdenka sa s rodinou presťahuje na nórske Špicbergy, aby tu študovala, ako sa mení život v polárnych oblastiach. Potom, ako sa zamiluje do svojho nového domova, zisťuje, že v Arktíde miznú nielen ľadovce a večný mráz. Musí prísť na to, do akej miery sa môže zapojiť do miestnej komunity, ktorú chcela pôvodne iba pozorovať.

SYNOPSIS

Mladá antropologička Zdenka sa so svojim mužom a tromi synmi presťahuje na Špicbergy v Nórsku, aby pozorovala, ako sa mení život v polárnych oblastiach. Získala prestížny dvojročný grant na rozsiahly vedecký výskum o dopade globalizácie na obyvateľstvo v najsevernejšom meste sveta, Longyearbyene. Potom, ako sa zamiluje do svojho nového domova, zisťuje, že v Arktíde mizne ďaleko viac ako „iba“ ľadovce a permafrost. Prostredníctvom rozhovorov s obyvateľmi si začína uvedomovať, aká heterogénna malá miestna komunita vlastne je, a postupne odhaľuje napätie, ktoré sa skrýva pod povrchom. Zdenka sa zároveň snaží prísť na to, do akej miery sa môže zapojiť do miestnej komunity, ktorú pôvodne zamýšľala iba pozorovať.

Q&A

S HLAVNOU PROTAGONISTKOU ZDENKOU SOKOLÍČKOVOU

„Najväčšou výzvou pre mňa bolo niečo, čomu som si pracovne hovorila „pustiť to“, dovoliť režisérke, aby vytvorila svoj vlastný príbeh, ktorý bude vychádzať z nášho života...“

– Ako ste sa dostali k svojmu výskumnému projektu na Špicbergoch? Spojenie sociálnej antropológie a Arktídy môže byť pre niekoho možno nečakané.

Svalbard som si zvolila z niekoľkých dôvodov. Mestečko Longyearbyen je zdanlivo takzvaná „I.C.E. community“: izolovaná, kompaktná a extrémna osada. Dobre sa hodí pre klasickú formu antropológického terénu, kde je výskumník relatívne dlhú dobu na jednom mieste. Nórsky Svalbard som si zvolila tiež preto, že výskum zameraný na otázky, ktoré ma zaujímali, sa tam doteraz nerealizoval. Určujúcim bol ale dôvod osobný – môj muž Jakub Svalbard dobre poznal, skôr tam študoval, pracoval a v rozhodnutí odísť tam aj s deťmi na niekoľko rokov ma rád podporil.

– Čo znamenalo pre vás ako pro antropológičku, ktorá je zvyknutá pozorovať dianie skôr zvonku, stať sa protagonistkou dokumentárneho filmu?

Najväčšou výzvou pre mňa bolo niečo, čomu som si pracovne hovorila „pustiť to“,

dovoliť režisérke, aby vytvorila svoj vlastný príbeh, ktorý bude vychádzať z nášho života a mojej práce, ale nad ktorým nemám kontrolu. Celý ten, niekoľko rokov trvajúci proces bol neustálym dialógom medzi mnou a režisérkou, ale tiež medzi mnou a Jakubom a vo vnútri mňa samej. Nešlo to vždy ako po masle a ani nedokážem povedať, kedy sa to zlomilo, ale prišlo k tomu a myslím, že dokončovanie filmu už prebehlo celkom

„Mestečko Longyearbyen je zdanlivo takzvaná „I.C.E. community“: izolovaná, kompaktná a extrémna osada.“

harmonicky. Je ta asi akási filmová mágia, ktorej nerozumiem. Som zvedavá, ako bude film rezonovať u rôznych častiach publika, ako bude prijatý ľuďmi v Longyearbyene, akú reflexiu prinesú besedy po projekciách. Teším sa, ale aj sa trochu bojím.

Výstupy spoločensko-vedných výskumov nachádzajú svoju cieľovú skupinu opäť „iba“ me-

dzi odbornou verejnosťou. Stála za vašim súhlasom s nakrúcaním tiež motivácia priblížiť širšiemu publiku ako terénny výskum prebieha a aký môže mať zmysel?

Motiváciou určite nebolo „vzdelat“ diváka. Film neprezentuje žiadne „informácie“ alebo „odpovede“. Je to otvorená otázka rovnako ako môj výskum a znie to trochu pateticky, ospravedlňujem sa - ako celý ľudský život. K nakrúcaniu ma motivovalo neurčité, skôr intuitívne presvedčenie, že je možné vizuálne rozprávať mozaiku príbehu mestečka, ktoré je síce veľmi špecifické, ale aj napriek tomu je súčasťou otepľujúceho sa sveta plného nerovností. A to by som sama nikdy nedokázala.

Q&A

S REŽISÉRKOU VERONIKOU LIŠKOVOU

– Ako ste sa zoznámili so Zdenkou Sokoličkovou a prečo ste sa rozhodli sledovať jej výskum na Špicbergoch?

Pred FAMU som študovala kulturológiu na FF UK a Zdenka bola moja spolužiačka. Keď som sa dozvedela o jej pláne odísť s celou rodinou na Špicbergy, tak som cítila zmes obdivu a fascinácie. Obdivovala som Zdenku preto, že má odvalu sa s tak malými deťmi vydať na dva roky žiť a pracovať tak ďaleko za polárny kruh – najmladší Adam mal vtedy necelý rok. Môj druhý syn bol vtedy ešte tiež pomerne malý a vôbec som si nevedela predstaviť, že by som sa dokázala vydať na podobne intenzívnu cestu. Mesto Longyearbyen na mňa pôsobilo ako akási uhrančivá, takmer „vesmírna“ kolónia zapustená do stredu arktickej divočiny a ja som chcela mať možnosť zachytiť Zdenkinu osobnú aj profesionálnu skúsenosť s týmto špecifickým miestom.

– Čo pre vás bolo počas nakrúcania najťažšie?

Najťažšia pre mňa bola asi tá vzdialenosť, na ktorú som musela nakrúcanie plánovať. Do toho času som bola zvyknutá, že môžem byť v intenzívnom kontakte so všetkými protagonistami, dohovárať sa s nimi na veciach osobne a budovať si s nimi postupne vzťah. Našťastie Zdenka a jej manžel Jakub mi s rešeršami boli extrémne nápomocní.

„Mesto Longyearbyen na mňa pôsobilo ako akási uhrančivá, takmer „vesmírna“ kolónia zapustená do stredu arktickej divočiny...“

Longyearbyen je malé a prehľadné mesto a Zdenka sa v rámci výskumu stretávala s veľkým počtom ľudí, takže ju veľmi rýchlo každý v meste poznal. Ona potom bola pre vedľajších „protagonistov“ často určitou zárukou toho, že by mohli dôverovať tiež

mne a štábu a súhlasiť s nakrúcaním. Počas epidémie covidu Zdenka poslala svoje audio denníky a Jakub zasa videá, ktoré si sami nakrúcali. Pomohlo mi to nestratiť prehľad a kontakt s miestom. Tiež pre mňa nebolo jednoduché sa vnútorne popasovať s tým, že nakrúcame film na mieste, ktoré je jedno z najviac ovplyvnených miest klimatickou zmenou, na ktoré lietame lietadlom a pridávame sa tak k tisíckam turistov. Povedala som si, že vnútorne túto dilemu vyriešim aspoň čiastočne tým, že sama minimálne počas doby nakrúcania nikam inam lietadlom cestovať nebudem, a že sa pokúsim zmysluplne offsetovať emisie z našich letov. Tiež sme nakrúcanie realizovali v čo najmenšom možnom štábe.

– Aký typ diváka by podľa vás mohli Návštevníci zaujať?

Takých divákov je pomerne veľa. Náš film je tematicky komplexný, rovnako ako bol Zdenkin výskum. Dotýka sa environmentálnych problé-

mov, geopolitiky, migrácie... Môže osloviť ako publikum, ktoré zaujíma lokalita, teda Arktída, Špicbergy, a pohľad človeka, ktorý tam dlho žil. Potom by film určite mohli oceniť ľudia, ktorých zaujímajú spoločenské vedy a ich využitie v praxi, teda čo vlastne vedci vôbec robia a ako sa dajú ich poznatky

aplikovať. A v neposlednom rade to môžu byť tiež napríklad diváci, ktorí rovnako ako ja mávajú čas od času nutkanie sa sami seba pýtať, na akom mieste vlastne chcú žiť a vychovávať deti a čo všetko potrebujú k tomu, aby sa niekde cítili „doma“. Zdenka pripravuje o svojom výskume knihu a je toho ešte mnoho,

čo sa do filmu nevošlo a o čom je možné hovoriť. Zdenkin manžel Jakub je polárny ekológ a jeho pohľad na Špicbergy a miestne dianie ponúka dobré doplnenie Zdenkinej perspektívy. Tak sa teším na to, že projekcie Návštevníkov budú dopĺňať zaujímavé debaty, prednášky a ďalšie akcie.

„Náš film je tematicky komplexný, rovnako ako bol Zdenkin výskum. Dotýka sa environmentálnych problémov, geopolitiky, migrácie...“

KOMENTÁR REŽISÉRKY

BIOGRAFIA REŽISÉRKY VERONIKA LIŠKOVÁ

Vyštudovala Katedru teórie kultúry na FF UK (2006) a scenáristiku a dramaturgiu na FAMU (2009). Jej celovečerný debut Danielov svet bol v medzinárodnej premiére uvedený v sekcii Panorama na festivale Berlinale a následne bol uvedený na festivaloch po celom svete (Cena divákov MFDF Ji.hlava 2014, Nominácia na Cenu českej filmovej kritiky aj.). V roku 2015 získala Cenu Pavla Kouteckého za svoj krátky film Kohoutková.

Jej druhý celovečerný dokument Návštevníci mal premiéru v rámci sekcie Semaine de la critique na festivale v Locarne a bol uvedený na ďalších svetových filmových festivaloch (Chicago IFF, HotDocs Toronto, Tromso IFF, Trieste IFF, Tempo IFF, Dok.fest Munchen a ďalších) a vstupuje do českých a slovenských kín. V súčasnosti nakrúca svoj hraný debut Rok vdovy s Pavlou Beretovou v hlavnej úlohe.

NÁVŠTEVNÍCI / FESTIVALY

Jeden svet 2022 – 11. november 2022 - Hlavná cena festivalu

Locarno Film Festival – 6. 8. 2022

Cineast Film Festival – 7. 10. 2022

Chicago International Film Festival – 16. 10. 2022

Medzinárodný festival dokumentárnych filmov Jihlava – 28. 10. 2022

Cork Film Festival – 18. 11. 2022

KOMENTÁR REŽISÉRKY

Keď som sa rozhodla sledovať antropologičku Zdenku Sokolíčkovú počas jej výskumu v Longyearbyene na Špicbergoch, očakávala som, že sa spolu s ňou vydávame na miesto, ktoré je zároveň krásne i veľmi krehké. V skutočnosti sa ukázalo, že najsevernejšie mesto sveta v sebe skrýva paradoxov oveľa viac. S kamerou sme sa ocitli v mikrokozme, ktorý v sebe obsahuje snád' všetky najpálčivejšie problémy dneška, a to nie len v oblasti životného prostredia. Výsledkom nášho, viac ako dvojročného dokumentárneho nakrúcania sa stal veľmi intímny denník o postupnom miznutí jednej výnimočnej komunity, o dôsledkoch politiky uprednostňujúcej určitú skupinu obyvateľov oproti inej a predovšetkým o univerzálnej ľudskej potrebe niekam patriť a cítiť sa doma.

BIOGRAFIA

BIOGRAFIA HLAVNEJ PROTAGONISTKY ZDENKA SOKOLÍČKOVÁ

Zdenka vyštudovala kulturológiu a európske kultúrne štúdiá. V obore transkultúrna komunikácia pôsobí od roku 2011 a vyučuje na Univerzite Hradec Králové. Vo vedeckej činnosti sa zameriava na oblasti ideových základov európskej integrácie a na environmentálne a hodnotové hľadisko aktuálnych premien západnej spoločnosti.

Dôležitou súčasťou jej odborného profilu sú skúsenosti zo zahraničia – študijné, bádatelské a výučbové pobyty absolvovala v Nemecku, Taliansku, Holandsku, Japonsku, Litve, Nórsku a na Cypre.

PETER KEREKES s.r.o.

Spoločnosť Peter Kerekes s.r.o. bola založená v roku 1998. Zameriava sa na produkciu celovečerných dokumentárnych filmov pre kino distribúciu a televízne vysielanie. Medzi vyprodukované dokumentárne filmy patria **66 sezón** (réžia Peter Kerekes, 2003), **Ako sa varia dejiny** (réžia Peter Kerekes, 2009), **Zamatoví teroristi** (réžia Peter Kerekes, 2013) a **Okupácia 1968** (réžia Peter Kerekes, 2018). Všetky uvedené filmy získali množstvo ocenení doma i v zahraničí, boli vyrobené v medzinárodnej koprodukcii a distribuované predovšetkým do európskych kín a európskym vysielateľom. Hraný debut Petra Kerekesa **Cenzorka** vznikol v slovensko - česko - ukrajinskej koprodukcii. Bol uvedený na mnohých svetových filmových festivaloch, na ktorých získal množstvo ocenení. Z festivalu v Benátkach, ktorý ho uviedol v medzinárodnej premiére v sekcii Orizzonti, si odniesol cenu za najlepší scenár, z festivalu v Chicagu cenu za najlepšiu réžiu, získal národnú cenu Slnko v sieti za najlepší film a bol nominovaný na Európske filmové ceny. Stal sa tiež národným kandidátom na cenu Oscar. Peter Kerekes s.r.o. sa tiež venuje televíznej tvorbe (dokumentárne cykly **Budujeme Slovensko I, II, III**, 2018-2022) a koprodukcii filmov. Je koproducentom filmov **Svet podľa Daliborka** a **V sieti** (réžia Vít Klusák, 2017, 2019), filmu **BATAstories** (réžia Peter Kerekes, 2018) vo francúzsko-česko-slovenskej koprodukcii, filmu **VIETOR** (réžia Michal Bielawski, 2019) v poľsko-slovenskej koprodukcii, **Jak Bůh hledal Karla** (réžia Filip Remunda a Vít Klusák, 2021), **Fragile Memory** (réžia Ihor Ivanko, 2022), **Návštevníci** (réžia Veronika Lišková, 2022), producentom filmu **Zavýjať po svojom** (réžia Asia Dér, 2022). Spoločnosť pracuje na mnohých ďalších projektoch ako majoritný, či minoritný producent. V súčasnosti vyvíja hraný film **Tancujúce medvede** (réžia Peter Kerekes) a nakrúca **Wishing on a Star** (réžia Peter Kerekes).

FILMTOPIA s.r.o.

Filmová distribučná spoločnosť, ktorá vytvára priestor pre kvalitnú filmovú tvorbu. Do kín, filmových klubov, ale aj iných alternatívnych priestorov prináša slovenské i zahraničné filmy, ktoré často otvárajú dôležité spoločenské témy, majú ambíciu byť niečím výnimočné a zároveň umelecky atraktívne pre slovenských divákov a diváčky. Súčasťou Filmtopia je aj projekt Filmtopia online, ktorý umožňuje sledovať kvalitné filmy v pohodlí domova, legálne a vo vysokej kvalite. VOD platforma sa pravidelne rozširuje o artové filmy, klasiku, umelecky spracované dokumenty, experimenty aj slovenské filmy. Sme distribútor kvalitných autorských hraných, dokumentárnych a animovaných filmov so spoločensko-umeleckým presahom a širokým žánrovým spektrom. V roku 2016 sa Filmtopia stala súčasťou medzinárodnej distribučnej platformy KineDok, prostredníctvom ktorej získali autorské dokumenty zo siedmich európskych krajín, vrátane Slovenska nových divákov a vytvorili spolu novú kreatívnu platformu pre dokumentárny film a jeho prezentáciu medzi jednotlivými krajinami. Filmtopia uvedie do kín ročne takmer 20 filmových titulov.

www.filmtopia.sk

